YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

18 päivänä toukokuuta 1995 *

Asiassa T-478/93,

Wafer Zoo Srl, italialainen yhtiö, kotipaikka Pesaro (Italia), edustajanaan asianajaja Wilma Viscardini Donà, Padova, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, edustajanaan oikeudellinen neuvonantaja Eugenio de March, avustajanaan asianajaja Alexandre Carnelutti, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Georgios Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa vaaditaan kumoamaan komission ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan perusteella 30.9.1992 tekemä päätös C (92) 2264, jolla komissio on maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta 29 päivänä

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

maaliskuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 866/92 (EYVL L 91, s. 1) perusteella kieltäytynyt rahoittamasta erästä kantajan hanketta, ja korvaamaan ETY:n perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklan perusteella tästä päätöksestä kantajalle aiheutuneeksi väitetty vahinko,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. Cruz Vilaça, tuomarit H. Kirschner ja A. Kalogeropoulos,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.10.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Sovellettavat säännökset

1 EY:n perustamissopimuksen 130 A artiklassa tarkoitetun taloudellisen ja sosiaalisen yhdenmukaisuuden toimeenpanemista koskevia säännöksiä on täsmennetty neuvoston 24 päivänä kesäkuuta 1988 rakennerahastojen tehtävistä, tehokkuudesta ja sekä niiden keskinäisen että Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoittajien kanssa tapahtuvan yhteistoiminnan yhteensovittamisesta

24 päivänä kesäkuuta 1988 annetulla asetuksella (ETY) N:o 2052/88 (EYVL L 185, s. 9, jäljempänä asetus N:o 2052/88) ja neuvoston asetuksen N:o 2052/88 soveltamista koskevalla, 19 päivänä joulukuuta 1988 annetulla, rakennerahastojen toiminnan yhteensovittamisen osalta keskenään sekä Euroopan investointipankin ja muiden rahoittajien kanssa asetuksella (ETY) N:o 4253/88 (EYVL L 374, s. 1, jäljempänä asetus N:o 4253/88).

2 Asetus N:o 2052/88 edellyttää, että kolmen rakennerahaston, joita ovat Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (jäljempänä EMOTR), tulee edistää sen 1 artiklassa lueteltujen viiden ensiarvoisen tärkeän tavoitteen toteuttamista ja erityisesti edistää kehityksestä jälkeenjääneiden alueiden kehittämistä ja rakenteellista sopeuttamista (tavoite nro 1), nopeuttaa maanviljelysrakenteiden sopeuttamista (tavoite nro 5 a) ja edistää maaseudun kehittämistä (tavoite nro 5 b).

3 Tavat, joilla EMOTR voi osallistua yllämainittujen tavoitteiden toteuttamiseen, on täsmennetty asetuksella N:o 4253/88 ja neuvoston asetuksen N:o 2052/88 soveltamisesta erityisesti EMOTR:n ohjausosastoon 19 päivänä joulukuuta 1988 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 4256/88 (EYVL L 374, s. 25, jäljempänä asetus N:o 4256/88).

4 Asetuksen N:o 4256/88 10 artiklan 1 kohdan nojalla maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta 29 päivänä maaliskuuta 1990 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 866/90 (EYVL L 91, s. 1, jäljempänä asetus N:o 866/90), edellyttää tässä suhteessa, että yhteisö, ts. EMOTR:n ohjausosasto, osallistuu sellaisten hankkeiden "yhteisölliseen kanssarahoitukseen", jotka täyttävät vähintään yhden sen ensimmäisen artiklan 2 kohdassa määritellyistä tavoitteista.

5 Edellytyksenä pääsylle yhteisön tukikehysten piiriin on tämän asetuksen 2 artiklan mukaan, että

— investointihanke on sisällytetty kyseessä olevan jäsenvaltion laatimaan "alakohtaiseen suunnitelmaan";

— tämä suunnitelma pysyy komission ja kyseisten jäsenvaltioiden välillä yhteistoiminnassa (ks. neljäs perustelukappale) laadittujen "yhteisön tukikehysten" puitteissa ja noudattaa komission määrittämiä "valintaperusteita".

6 Saman asetuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan yllämainituilla valintaperusteilla vahvistetaan ensisijaiset tavoitteet ja ilmoitetaan yhteisörahoituksen ulkopuolelle jätettävät investoinnit. Saman artiklan 3 kohdan mukaan komissio vahvistaa nämä valintaperusteet asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ja tästä päätöksestä annetaan tieto jäsenvaltioille ja se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

7 Asetuksen N:o 4253/88 29 artikla edellyttää, että komission yhteyteen perustetaan maatalouden rakenne- ja maaseudun kehittämiskomitea, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja (jäljempänä Star-komitea). Tämä komitea antaa komission edustajan sille alistamista hankkeista lausuntoja, joista ilmenee, millaisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ja, mikäli toimenpiteet, joihin lopulta päätetään ryhtyä, eivät ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä heti neuvostolle, joka määräenemmistöpäätöksin voi tehdä tästä poikkeavan päätöksen yhden kuukauden kuluessa tiedoksisaamisesta.

8 Asetuksen N:o 866/90 10 artiklan mukaan "asetuksen N:o 4253/88 14 artiklan 1 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut viranomaiset ja toimielimet voivat

esittää sen jäsenvaltion välityksellä, jota asia koskee, tukihakemuksia toimenpideohjelmien tai yleiskattavan tuen muodossa".

9 Sekä asetuksen N:o 866/90 15 artiklan 1 ja 2 kohdan että asetuksen N:o 4253/88 14 artiklan 1 kohdan mukaan komissio päättää rahaston tuen myöntämisestä noudattaen asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa säädettyä menettelyä ja antaa sen tiedoksi jäsenvaltioiden tätä tarkoitusta varten nimeämille toimivaltaisille kansallisille paikallisille tai alueellisille viranomaisille.

10 Asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan perusteella 7 päivänä kesäkuuta 1990 tekemällään päätöksellä 90/342/ETY (EYVL L 163, s. 71, jäljempänä päätös 90/342), jossa määritettiin noudatettavat valintaperusteet maa- ja metsätaloustuotteiden kaupan pitämisen ja jalostamisen edellytysten parantamiseksi myönnettäville investoinneille, komissio vahvisti valintaperusteet yhteisön rahoituksen piiriin hyväksyttäville, näiden sektoreiden tuottamien tuotteiden kaupan jalostus- ja markkinointiedellytysten parantamiseksi tehtäville investoinneille. Nämä perusteet ilmenevät tämän päätöksen liitteestä, jonka öljy-, proteiini- ja rehukasviosa-aluetta koskevassa kohdassa 2.5. täsmennetään, että

"a) ulkopuolelle jäävät kaikki investoinnit lukuunottamatta sellaisia, jotka toteutetaan kooltaan pienissä yksiköissä, sillä ehdolla, että

— ne eivät aiheuta tuotantokapasiteetin lisääntymistä, paitsi jos yhtä suuren kapasiteetin käytöstä luovutaan joko samassa tai toisissa yrityksissä;

— ...

b) a-kohdassa hyväksytyissä tapauksissa etusija annetaan seuraaville investointikohteille:

— ...

— investoinneille, jotka pienentävät eläinten ruuan kuivatuksessa tarvittavan energian määrää,

— ..."

11 Toimenpideohjelmien muodossa EMOTR:n ohjausosastolta maa- ja metsätaloustuotteiden kaupan pitämisen ja jalostamisen edellytysten parantamiseksi haettavia tukia koskevalla, 3 päivänä heinäkuuta 1990 annetulla asetuksella (ETY) N:o 1935/90 (EYVL L 174, s. 16, jäljempänä asetus N:o 1935/90), komissio on, asetuksen N:o 866/90 mukaisesti, määrittänyt ne tiedot ja asiakirjat, jotka on liitettävä kaikkiin EMOTR:lle osoitettuihin tukihakemuksiin. Tätä tarkoitusta varten tehdyssä ilmoitusmallissa, jonka tulee olla jäsenvaltioiden vastaavien kansallisten viranomaisten antama, nämä sitoutuvat valvomaan, että kyseiset investoinnit ovat neuvoston asetuksen N:o 866/90 8 artiklassa edellytetyn mukaisia.

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

12 Karjan ruokintasektorilla noudatettavaa yhteistyöperiaatetta noudattaakseen Italian maa- ja metsätalousministeriö ryhtyi toukokuussa 1991 laatimaan alakohtaista suunnitelmaa. Komissio puolestaan valmisteli yhteisön avustussuunnitelman Italialle, joka käsitti vuodet 1991—1993 (asiakirja VI/6095/91).

13 Wafer Zoo Srl, italialainen yhtiö, jonka toimialaan kuuluu maataloustuotteiden tuottaminen, jalostaminen ja markkinointi sekä toiminta eläinten rehu- ja ravintoalalla, esitti investointihankkeen rahoittamista koskevan pyynnön asetuksessa N:o 866/90 tarkoitettujen toimenpideohjelmien valmistelusta ja toimeenpanosta Marchen (Italia) alueella vastaavalle kansalliselle viranomaiselle.

14 Kantajan suunnitelma oli perusteltu seuraavasti: a) kantajan oli tarpeen muuttaa sijaintinsa nykyisestä Pesaron kaupungista kaupungin välittömässä läheisyydessä sijaitsevalle teollisuusalueelle voidakseen säästää energiaa lisäämättä kuitenkaan tuotantovolyymiaan ja b) uutta sijoituspaikkaa ympäröivät jo olemassaolevat viljelyalueet tulisivat hyödynnetyiksi, jolloin alueelta olisi mahdollista saada raaka-aineita ja luoda näin alku paikalliselle maanviljelykselle.

15 Tälle suunnitelmalle annettiin numerokoodi 015 ja se sisällytettiin Toscanan, Latiumin ja Marchen alueita koskevaan, Italian tasavallan 26.3.1992 esittämään aikaväliä 1.10.1991—31.12.1993 koskevaan "toimenpideohjelma 92. CT. IT.05:een".

16 Komissio (maatalouden pääosasto, maaseudun kehittämisosasto II [DG VI/F. II/1]) tiedotti kirjeellään 3.9.1992 Italian maa- ja metsätalousministeriölle aikomuksestaan evätä EMOTR:n rahoitus investointihankkeilta nrot 003 (p. o. 92. CT. IT.02), 013 ja 015 (p. o. 92 CT. IT.05), joista jälkimmäinen oli kantajan hanke, sillä perusteella, etteivät kyseessä olevat tuotantokiintiöt olleet päätöksessä 90/342/ETY edellytettyjen valintakriteerien mukaisia eivätkä kuuluneet komission asetuksen N:o 866/90 nojalla vahvistaman yhteisön tukijärjestelmän piiriin.

17 Vastatessaan tähän 11.9.1992 päivätyllä kirjeellään Italian maa- ja metsätalousministeriö pyysi komissiota harkitsemaan uudelleen päätöstään. Ministeriö huomautti

tässä yhteydessä, että kyseenä olevia investointeja suunnittelevien yritysten vuosituotanto oli 41 000, 22 000 ja 24 500 tonnia, viimeinen luku vastasi kantajan tuotantoa ja että täsmällisten, päätöksen 90/342/ETY liitteen 2.5. kohdan a alakohdassa tarkoitettujen, pienimuotoisten yksikköjen määrittelemiseksi tarpeellisten osoittimien puuttuessa oli järkevää asettaa rahoitettavien hankkeiden kelpoisuudeksi 50 000 tonnin vuosituotanto.

18 Komissio teki kuitenkin 30.9.1992 EMOTR:n "ohjausosaston" myöntämää rahoitusta koskevan päätöksen C (92) 2264 toimintasuunnitelma 92. CT. IT.05:n hyväksi, jossa se nimenomaisesti sulki rahoituksen ulkopuolelle kantajan suunnitelman, kuten myös kaksi muuta edellä mainittua suunnitelmaa. Tästä päätöksestä annettiin tieto Italian tasavallalle 1.10.1992 päivätyllä kirjeellä.

19 Komissio (VI pääosasto) toimitti 22.1.1993 päivätyllä kirjeellään Italian maa- ja metsätalousministeriölle lyhyen yhteenvedon tiettyjen, Italian tasavallan esittämien, eläinten ruokintaa koskevien suunnitelmien hylkäämisen perusteista, joihin kuului myös kantajan suunnitelma nro 015. Tässä kirjeessä komissio selitti, että näiden kolmen suunnitelman, ja siis myös kantajan suunnitelman, hylkääminen oli aiheellista sen vuoksi, että kyseiset yritykset eivät täyttäneet pienelle yritykselle asetettavia vaatimuksia, joita komission yksiköiden omaksuman ja jäsenvaltioiden tietoon saatetun tulkinnan mukaan olivat yritykset, joiden tuotanto ei ylittänyt 20 000:ta tonnia vuodessa.

20 Marchen alue tiedotti kirjeellään 10.2.1993 kantajalle tämän EMOTR:lle tekemän tukihakemuksen hylkäämisestä. Kantajan pyynnöstä alueellinen viranomainen antoi 26.2.1993 sille tiedoksi jäljennöksen komission 22.1.1993 päivätystä kirjeestä.

21 Näissä olosuhteissa kantaja on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 19.4.1993 jättämällään hakemuksella nostanut nyt kyseenä olevan kanteen C-167/93 komission 30.9.1992 tekemää päätöstä C (92) 2264 vastaan.

22 Yhteisöjen tuomioistuin on neuvoston 8 päivänä heinäkuuta 1993 tekemän päätöksen 93/350/Euratom, EHTY, ETY 4 artiklan nojalla, jolla on muutettu Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta annettua päätöstä 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 144 s. 21), siirtänyt asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jossa se on saanut numeron T-478/93.

23 Kirjallinen menettely on sujunut säännönmukaisesti. Esittelevän tuomarin esityksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on päättänyt aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittelytoimia. Se on kuitenkin pyytänyt komissiota vastaamaan yhteen kirjalliseen kysymykseen.

24 Asianosaisia on kuultu 25.10.1994 pidetyssä istunnossa niiden vaatimusten ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen niille esittämien suullisten kysymysten johdosta.

Asianosaisten vaatimukset

25 Kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

— kumoamaan komission 30.9.1992 tekemän päätöksen 92/2264/ETY siltä osin, kuin siinä on hylätty ohjelmaan 92. CT. IT.05 sisällytettyä suunnitelmaa nro 015 koskeva tukihakemus, ja samalla epäsuorasti hyväksymään se rahoituksen piiriin;

— velvoittamaan komission perustamissopimuksen 215 artiklan mukaisesti korvaamaan kantajalle jo aiheutuneet ja aiheutuvat vahingot, joista osa voidaan määrittää tästä hetkestä lukien yhteisön tuen suuruiseksi sen hyvittämiseksi, ettei kantaja enää voi osallistua alueelliseen kilpailuun, ja osa komission kanssa tehtävällä keskinäisellä sopimuksella kilpailun myöhästymisen aiheuttamista taloudellisista ja kaupallisista seuraamuksista;

— velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Komissio vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

— hylkäämään kanteen kokonaisuudessaan;

— velvoittamaan kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pääasian ratkaisu

Kumoamisvaatimuksen tueksi esitetyt perustelut

27 Kantaja korostaa, että valituksenalainen päätös on laiton, sillä se loukkaa asetusta N:o 866/90 perustuen sen virheelliseen soveltamiseen, ja että komissio on syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön, koskei se ole noudattanut säännönmukaista menettelytapaa, vaan on jättänyt tällaisia tapauksia koskevista säännöksistä huolimatta julkaisematta ja tiedoksiantamatta sen valintaperusteen, jota se on soveltanut hylätessään kantajan suunnitelman, ja on näin jättänyt harkintavallalleen liikkumavaraa eri suunnitelmia arvioidessaan ja loukannut samalla yhteisön taloudellisia

hankkeita koskevia puolueettomuus- ja selkeysvelvoitteita. Lisäksi kantaja painottaa, että valituksenalainen päätös loukkaa päätöstä 90/342/ETY ja perustamissopimuksen 190 artiklaa kuten myös luottamuksensuojan periaatetta.

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että tässä yksittäistapauksessa on aihetta ensisijaisesti tutkia kantajan esittämä väite harkintavallan väärinkäytöstä siltä osin, kuin siinä asetetaan kyseenalaiseksi päätöksenteon säännönmukaisuus ja se, että komissio on jättänyt julkaisematta ja tiedoksiantamatta valintakriteerin, joka on soveltanut hylätessään kantajan esittämää suunnitelmaa koskevan rahoituspyynnön.

Yhteenveto asianosaisten esittämistä perusteluista

29 Kantaja huomauttaa, että 22.1.1993 päivätystä, komission Italian maa- ja metsätalousministeriölle lähettämästä kirjeestä ilmenee, että kantajan suunnitelma oli hylätty, koskei se täyttänyt päätöksessä 90/342/ETY määritettyjä valintaperusteita erityisesti kyseenä olevien yritysten kokoa koskevalta osalta, joka komission yksiköiden noudattaman tulkinnan mukaan ei saanut ylittää 20 000 tonnin vuosituotantoa.

30 Kantaja korostaa, ettei tällaista EMOTR:n rahoituksensaajien suunnitelmia koskevaa valintaperustetta esiinny päätöksessä 90/342/ETY eikä missään vastaavassa, analogisesti sovellettavassa säädöksessä. Se lisää, että vaikka tällaisen perusteen omaksumisesta olisikin keskusteltu Star-komiteassa asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa säädetyin tavoin, ei tämän komitean tehtäviin, kuten komissiokin on todennut, missään olosuhteissa kuulu muu kuin oikeudellista merkitystä vailla olevien lausuntojen antaminen. Tästä johtuen, vaikka edellä mainittu komitea olisikin ilmoittanut hyväksyvänsä perusteen, jonka mukaan vuosituotanto ei saisi ylittää 20 000:ta tonnia, tätä kriteeriä ei voitaisi soveltaa sen vuoksi, ettei sitä ole

sisällytetty säännönmukaisesti ja selkeässä muodossa päätökseen, jotta se edelleen olisi voitu antaa tiedoksi jäsenvaltioille ja julkaista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdassa säädetyin tavoin.

31 Kantajan mukaan komission Italian maa- ja metsätalousministeriölle lähettämä, 22.1.1993 päivätty kirje ei voi korvata sitä, ettei päätöstä, jolla riidanalaiset valintaperusteet oli määritetty, ollut julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja annettu tiedoksi jäsenvaltioille. Ensinnäkään tätä kirjettä ei voitu pitää päätöksen 90/342/ETY liitteen 2.5. kohdassa mainittuna, jäsenvaltioille tarkoitettuna riittävänä tiedonantona, joka näille olisi tullut antaa pienikokoista yksikköä koskevista perusteista, sillä siinä ei mainita tällaiselta tiedonannolta vaadittavin tavoin sen ehtoja eikä päivämäärää. Edelleen, vaikka oletettaisiin, että tämä ilmoitus olisi tehty jäsenvaltioille tehdyn tiedonannon yhteydessä, ei se kuitenkaan olisi tässä tapauksessa pätevä sen vuoksi, että se oli osoitettu jäsenvaltiolle eikä, kuten kantajan mukaan olisi pitänyt, yhteisön rahoituksensaajille, joita asetuksen N:o 866/90 14 artiklan mukaan ovat "investointikohteesta rahoitusvastuun kantavat luonnolliset tai oikeushenkilöt taikka näiden yhteenliittymät".

32 Kantaja katsoo myöskin, että komissio on soveltanut riidanalaista, vuosituotannon määrään liittyvää valintaperustetta kantajan esittämään sijoitussuunnitelmaan odottamattomalla tavalla ja että tämä peruste oli lisäksi erilainen kuin se, jonka soveltamista kantajalla oli syytä odottaa sen perusteella, että EMOTR:lle osoitettuihin avustuspyyntöihin liitettävistä tiedoista ja asiakirjoista annetun asetuksen N:o 1935/90 liitteen toisen osan 6 kohdan mukaan yrityksiä, joita asia koskee, voidaan pyytää täsmentämään, tuleeko niitä pitää "pieninä vai keskikokoisina", käyttäen perusteena vähintään kahta kolmesta siinä ilmaistuista perusteista, joita ovat liikevaihto, nettopääoma ja henkilöstön määrä. Kantaja toteaa, että mikäli perusteita olisi sovellettu siihen, olisi se luokiteltu pieneksi yritykseksi. Se lisää, että 3,8 miljoonan ecun vuosittaisella liikevaihdolla ja 30 työntekijää työllistävänä se voidaan samalla luokitella pieneksi yritykseksi sellaisena, kuin se on määritelty italialaisen

ministeriön 1.7.1993 tekemässä päätöksessä, jossa määritellään pienet yritykset sellaisiksi enintään 50 työntekijää työllistäviksi yrityksiksi, joiden liikevaihto ei ylitä 5:tä miljoonaa ecua vuodessa.

33 Kantaja väittää myös, että jättäessään itse päätöksessä 90/342 taikka muussa analogisesti sovellettavassa säädöksessä tarkentamatta, miten pieniä yksikköjä koskevat ilmaisut tuli ymmärtää, komissio on syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön (ks. edellä oleva 27 kohta).

34 Komissio väittää, että siitä rahoitushankkeiden kelpoisuusperusteesta, jonka mukaan vuosituotanto ei saa ylittää 20 000:ta tonnia, keskusteltiin toukokuussa 1990 Star-komiteassa asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen ja että — vaikkei tämä komitea sitä muodollisesti ollutkaan hyväksynyt eikä sitä tämän vuoksi ollut julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* — se on kuitenkin tullut hyväksytyksi, ennen kuin päätös 90/342/ETY on tehty. Se, ettei mainittua kelpoisuusperustetta esiinny tässä päätöksessä, jonka liitteen 2.5. kohdasta ilmeneviä yhteisön rahoituksen saajia ovat pienet yksiköt, oli perusteltavissa siinä mielessä, ettei mainittuun päätökseen ollut tarpeen sisällyttää kaikkia soveltamista koskevia yksityiskohtia, vaan riitti, että siitä ilmeni riittävän tarkasti se henkilöryhmä, joka voi olla asetuksessa N:o 866/90 tarkoitetun rahoituksen saajana. Sekä suullisen että kirjallisen käsittelyn aikana komissio on jatkuvasti toistanut käsityksenään, että Italian tasavallan, josta jäsenvaltiosta kantajayritys on kotoisin, edustajat tiesivät varsin hyvin nyt kyseenä olevan perusteen olemassaolosta ja että tämänkaltainen kansallisten viranomaisten tieto asiasta on omiaan lieventämään sitä, ettei päätöstä, josta kyseinen peruste ilmeni, ollut julkaistu eikä annettu tiedoksi asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdassa säädetyin tavoin.

35 Mitä tulee kantajan viittaukseen siihen eroon, joka oli vuosittaisen tuotantokynnyksen korkeintaan 20 000 tonniksi määrittävän kelpoisuusperusteen, sekä

liikevaihtoon, nettopääomaan sekä työntekijöiden määrään perustuvan perusteen välillä, jotka asetuksen N:o 1935/90 mukaan ovat luonteenomaisia pienille ja keskisuurille yrityksille, komissio toteaa, että nämä perusteet kuuluvat kahteen erilliseen ja itsenäiseen käsiteryhmään. Asetuksesta N:o 1935/90 ilmenevä peruste on yhdenmukainen yhteisöjen oikeuksia koskevien neljännen ja seitsemännen direktiivin kanssa, ja sen keskeisenä tarkoituksena on pienten ja keskisuurten yritysten laskentatoimeen liittyvien velvollisuuksien keventäminen, pienille ja keskisuurille yrityksille tarkoitettujen valtionavustusten tutkimismenettelyn nopeuttaminen; oli tarkoitus käyttää tilastollisiin tarkoituksiin, kun taas tässä yksittäistapauksessa määritellyn perusteen, jonka mukaan vuosituotanto ei saa ylittää 20 000:ta tonnia, soveltamisessa on kysymys asetuksessa N:o 866/90 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tapahtuvan rahoituksen valikoitumisesta siihen kelvollisille suunnitelmille.

36 Riidanalaisen perusteen soveltamisen osalta komissio huomauttaa, että tätä kriteeriä, joka on päätöksessä 90/342 määriteltyjen suuntaviivojen mukainen ja vastaa yhteisön keskiarvoa, on sovellettu toistuvasti ja ilman syrjintää ja että se on muodostanut perusteen, jolla yhteisön rahoitus muissa jäsenvaltioissa on evätty. Lopuksi kantaja ei ole esittänyt mitään todisteita harkintavallan väärinkäytöstä esittämänsä väitteen tueksi, huolimatta oikeuskäytännön tässä suhteessa asettamista ankarista vaatimuksista.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa aluksi, että asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan mukaan komissio määrää asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa säädetyssä järjestyksessä ne valintaperusteet, joita käytetään yhteisön rahoituksen piiriin hyväksyttävien investointien valinnassa, ja että näin tehty päätös tulee antaa tiedoksi jäsenvaltioille ja julkaista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

38 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajan asetuksen N:o 866/90 perusteella esitetty investointihanke on hylätty, kuten komission Italian maa- ja metsätalousministeriölle osoittamasta, 22.1.1993 päivätystä kirjeestä ilmenee, sillä perusteella, että kantajan vuosituotanto ylitti 20 000 tonnia. Tämä johtuu komission mukaan siitä, että hakijayritysten vuosituotannon volyymi muodosti perusteen, jonka avulla voitiin määrittää kyseisiin investointeihin sovellettavien valintaperusteiden vahvistamisesta tehdyn päätöksen 90/342 liitteen 2.5. kohdassa tarkoitetut pienet yksiköt, ja tätä kautta niiden asetuksen N:o 866/90 mukaisten rahoitushankkeiden kelpoisuusehdot. Tästä johtuen peruste, joka määritti tuotantokynnyksen korkeintaan 20 000 tonniin vuodessa, ei ollut lainkaan sellainen päätöksen 90/342 liitteen 2.5. kohdassa tarkoitettu pienten yksiköiden määrittämiseen käytettävä yksityiskohta kuin komissio väitti, vaan muodosti vastaajatoimielimen käyttämän määräävän valintaperusteen siltä osin, kuin sitä soveltamalla hanke voitiin joko hyväksyä yhteisön rahoituksen piiriin tai jättää sen ulkopuolelle. Tämä kriteeri, sellaisena kuin siihen on viitattu komission 22.1.1993 päivätyssä kirjeessä, olisi tullut hyväksyä muodollisesti asetuksen N:o 4253/88 29 artiklassa tarkoitettua menettelyä käyttäen, julkaista *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja antaa tiedoksi jäsenvaltioille asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ennen kuin komissio olisi voinut soveltaa sitä tutkiessaan tämän asetuksen nojalla myönnettäviä rahoitushankkeita.

39 Tässä suhteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa komission myöntäneen, ettei riidanalaista kriteeriä ollut hyväksytty asetuksen N:o 4253/88 29 artiklan mukaisessa järjestyksessä ja ettei sitä missään tapauksessa ollut sisällytetty päätökseen 90/342, joka on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 29.6.1990 (EYVL L 163, s. 71), eikä muuhunkaan merkitykseltään vastaavaan päätökseen, joka olisi tehty asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan nojalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi sen, että komissio on soveltanut riidanalaista perustetta ilman, että se ensin olisi julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ja näin laiminlyönyt sille asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan mukaan kuuluvan velvollisuuden, loukkaavan oikeusvarmuuden periaatetta ja kyseisten yritysten oikeutta tietää hankkeiden valinnassa käytettävät tarkat perusteet ennen rahoitushakemustensa esittämistä.

40 On syytä lisätä, että komission menettely sen jättäessä ilmoittamatta kyseessä olleille yrityksille näiden hankkeiden valinnassa käytettävät tarkat valintaperusteet, loukkaa oikeusvarmuuden periaatetta sitäkin enemmän, kun otetaan huomioon, että vähän päätöksen 90/342 julkaisemisen jälkeen se on julkaissut asetuksen N:o 1935/90 (ks. edellä 11 kohta), jonka liitteen toisen osan 6 kohdassa se pyytää epäselvästi muotoillulla ilmaisulla —, joka sitä paitsi eri kieliversioiden kesken ei ole ollut yhteneväisesti muotoiltu — asianomaisia yrityksiä ilmoittamaan, olivatko nämä pieniä vai keskisuuria yrityksiä, jotka täyttivät vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: taseen loppusumman tuli alittaa 6,2 miljoonaa ecua, liikevaihdon tuli olla pienempi kuin 12,8 miljoonaa ecua ja työntekijöitä piti olla vähemmän kuin 250. Näin toimien komissio on aiheuttanut kyseenä olleille yrityksille ylimääräistä epätietoisuutta jättämällä riittävästi tarkentamatta, olivatko nämä kriteerit sellaisia, joiden avulla oli mahdollista määrittää pieni yksikkö, vai täyttivätkö pienet yritykset, jotka jo sellaisiksi oli luokiteltu muiden kriteerien avulla, nämäkin perusteet.

41 Edellä esitetystä seuraa, että soveltamalla kantajaan perustetta, joka määritti vuosittaisen tuotantokynnyksen enintään 20 000 tonniin, ja jättämällä noudattamatta asetuksen N:o 866/90 8 artiklan 3 kohdan säännöksiä, komissio on loukannut mainittuja säännöksiä, ja oikeusvarmuuden periaatetta. Tästä seuraa, että valituksenalainen päätös on lainvastainen ja että se tulee kumota ilman, että olisi tarpeen tutkia, onko komissio, kantajan väittämin tavoin, syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön.

Korvauksista esitetyt vaatimukset

Tiivistelmä asianosaisten perusteluista

42 Kantaja arvioi, että vaikka sen olisikin mahdollista asiassa annetun tuomion johdosta ottaa osaa uudelleen EMOTR:n kilpailuun, ei tämä uudelleen osallistuminen

kuitenkaan riittäisi korvaamaan täysin sitä vahinkoa, joka sille on aiheutunut valituksenalaisen päätöksen johdosta, ottaen myöskin huomioon, ettei se yhteisön kilpailuun osallistumisen epäämisen johdosta myöskään ole voinut osallistua alueelliseen kilpailuun.

43 Kantaja esittää sitä paitsi väliaikaisesti hylänneensä investointihankkeensa, lukuun ottamatta tiettyjä menoja, jotka jo olivat aiheutuneet tämän hankkeen valmistelusta ja siinä suunnitellusta yrityksen sijaintipaikan muuttamisesta. Se lisää, että yritys joudutaan sulkemaan sijaintipaikkakunnallaan Pesarossa kaupungin useaan otteeseen esittämien pyyntöjen johdosta ennemmin tai myöhemmin sijaintialueen ympäristönsuojeluun liittyvistä syistä, koska kantajan on mahdotonta siirtää sijaintipaikkaansa tarvittavien varojen puuttuessa. Aiheutetun vahingon ja komission vastuun välillä vallitsee näin kausaalinen yhteys.

44 Kantaja pyytää tämän vuoksi, että komissio velvoitettaisiin korvaamaan sille sama määrä, jonka se olisi voinut saada osallistuessaan siltä evättyyn kilpailuun lisättynä rahoituksella, jonka kansalliset viranomaiset olisivat sille myöntäneet ja jota se ei enää tule saamaan, sekä niiden rahoitus- ja kaupallisten tappioiden kokonaismäärällä, jotka sille ovat aiheutuneet sille myönnettäväksi tulevan yhteisön rahoituksen myöhästymisen takia. Joka tapauksessa tämän korvauksen tarkka määrä tulisi määrittää yhdessä komission yksikköjen kanssa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen annettua asiassa tuomion.

45 Komissio huomauttaa, että kantajan hanke on hylätty yhdellä ainoalla päätöksessä 90/342 mainitulla perusteella ja ettei mikään todista, mikäli asia ei olisi ollut näin, että tämän hankkeen olisi katsottu täyttävän muut tässä päätöksessä edellytetyt kriteerit. Se lisää, ettei kantajalla voinut olla pienintäkään varmuutta rahoituksesta siitäkään syystä, ettei se voinut tuntea asetuksen N:o 866/90 perusteella esitettyjen hankkeiden kokonaisuutta, ja muistuttaa joka tapauksessa, ettei kantaja ole

esittänyt mitään arviota aiheutuneeksi väitetystä vahingosta. Komissio päättelee tästä, ettei kantaja ole näyttänyt toteen aiheutuneen vahingon ja valituksenalaisen päätöksen välillä vallitsevaa kausaalista yhteyttä eikä esittänyt tarkkaa arviota sille aiheutuneesta vahingosta.

46 Lopuksi komissio muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisölle talouspoliittisia valintoja sisältävän lainsäädännön perusteella syntyvän vastuun tulee perustua, tullakseen hyväksytyksi, yhteisön taholta tapahtuneeseen vakavaan yksityishenkilöiden suojelemiseksi tarkoitetun ylemmänasteisen säännöksen loukkaamiseen (asiat 63/72—69/72, Werhahn Hansamühle ym. v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.11.1973, Kok. 1973, s. 1229; asiat 83/76 ja 94/76, 4/77, 15/77 sekä 40/77, HNL ym. v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 25.5.1978, Kok. 1978, s. 1209; asia 238/78, Ireks-Arkady v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 2955 ja asia 281/84, Zuckerfabrik Bedburg ym. v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.1.1987, Kok. 1987, s. 49) ja katsoo, ettei tämä edellytys tässä tapauksessa täyty.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen alakohdan mukaisen, yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyedellytyksenä on seuraavien ehtojen yhtäaikainen olemassaolo: toimielinten moitittavan menettelyn tulee olla lainvastaista, aiheutuneen vahingon tulee olla tosiasiallista ja menettelyn ja väitetyn vahingon välillä tulee vallita kausaalinen yhteys (asia 4/69, Lütticke v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 10 kohta; asia 153/73, Holtz ja Willemsen v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.7.1974, Kok. 1974, s. 675, 7 kohta; asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 9 kohta sekä asia 51/81, De Franceschi v. neuvosto ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.1.1987, Kok. 1987, s. 117, 9 kohta, ja asia 353/88, Briantex ja Di Domenico v. Euroopan talousyhteisö ja komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 9.11.1989, Kok. 1989, s. 3623, 8 kohta).

48 Tässä tapauksessa kantaja väittää sille aiheutuneen monenlaista vahinkoa komission kieltäydyttyä lainvastaisesti rahoittamasta sen hanketta.

49 Tässä suhteessa on syytä korostaa, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (edellä mainitut tuomiot De Franceschi v. neuvosto ja komissio, 9 kohta ja Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, 9 kohta) vahingon, jonka korvaamista vaaditaan, on oltava tosiasiallinen ja varma. Tässä tapauksessa kantajan vaatiman korvauksen tosiasiallisuus riippuu siitä, tunnustetaanko jo etukäteen sen oikeus saada yhteisön rahoitusta, joka kuitenkin voidaan myöntää vain siinä tapauksessa, että tutkimusten jälkeen ilmenee, että hanke täyttää päätöksessä 90/342 mainitut muut edellytykset. Kuten komissio korostaa, tällaista tutkimusta ei vielä ollut tehty eikä olisi voitukaan tehdä enemmälti, kuin se oli mahdollista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanon yhteydessä, jonka toteuttaminen kuuluu perustamissopimuksen 176 artiklan mukaan komissiolle. Tästä johtuen, vaikka valituksenalaisen päätöksen sen laatuinen lainvastaisuus, joka aiheuttaa sen kumoamisen, periaatteessa onkin yhteisön vastuun peruste, tämä vastuu voidaan tehokkaasti saattaa voimaan vain siinä tapauksessa, että on osoitettu, että kantaja, mikäli siihen ei olisi laittomasti sovellettu vuosituotannon volyymiin liittyvää perustetta, olisi saanut hakemansa yhteisön rahoituksen sen johdosta, että se täytti muut päätöksessä 90/342 edellytetyt ehdot.

50 Edellä olevan perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, ettei se tässä vaiheessa voi lausua kantajan esittämistä korvausvaatimuksista ja että nämä vaatimukset tulee tämän johdosta hylätä ennenaikaisina.

Oikeudenkäyntikulut

51 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on olennaisilta osilta hävinnyt jutun, tulee se velvoittaa korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Komission 30 päivänä syyskuuta 1992 tekemä päätös C (92) 2264 kumotaan.

2) Vahingonkorvausvaatimukset hylätään.

3) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Cruz Vilaça Kirschner Kalogeropoulos

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä toukokuuta 1995.

Kirjaaja

H. Jung

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja

J. L. Cruz Vilaça